GAZETA LWOWSKA.

W Piątek — $N^{ro.}$ 30. — 12. Marca 1824.

U w i a d o m i e n i e.

Na Gazetę Lwowską z Rozmaitościami przyymuie się prenumerata ćwierćroczna od 1. Kwietnia do końca Czerwca r. b. za ZR. Cztéry kr. 48 w M. K. albo ZR. Dwanaście W. W. a to we Lwowie w Expedycyi C. K. zwierzchnego Urzędu pocztowego, a na prowincyi we wszystkich C. K. pocztach prowincyynych.

Wiadomości kraiowe.

— Z Wiednia d. 3. Marca. —

J. K. Mość Arcy-Xiążę Ferdynand naczelnie dowodzący w Królestwie Węgierskiem przybył d. 25go z. m. w dobrem zdrowiu z Wiednia do Budy.

Wiadomości zagraniczne.

Indyie Wschodnie.

Rząd Cochinchiny w wschodnich Indyiach od północy, wszystkie swoie znakomitsze porty otworzył za opłatą miernego cła handlowi Europeyskiemu. Postanowienie to tém bardziey iest ważne, ponieważ Cochinchina znowu z Chinami i z innemi wschodnio-azyiatyckiemi kraiami prowadzi handel, nie łatwo przystępnemi dla Europeyczyków. Słychać że Francuzi wszedłszy iuż w ten handel szczególnie wiele broni dostawili do Cochinchiny.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Donoszą z Filadelfii, że bank Stanów Zjednoczonych Ameryki północney posłał iednego z naypierwszych Kassyierów swoich do Mexyku, ażeby za każdą Summę, która mu w gotowiźnie wypłacona będzie dawał wexle na bank Filadelficki, przezco związki handlowe obu kraiów bardziey ustalone będą. Rząd Zjednoczonych Stanów umówił się z Rządem Mexykańskim, ażeby wypłacenia gotowizną, które Kassyier północno Amerykańskiego banku odsełać będzie ze stolicy Mexykańskiey na brzegi, uważane były za własność narodową, którey władze woyskowe i cywilne podług możności swoiey bronić powinny. Z brzegów Mexykańskich do Filadelfii przeprawione będą na okrętach woiennych Ameryki północney, w którymto celu stać ma zawsze fregatta w Alwarado.

Ameryka Hiszpańska.

W Mexyku uwięziono następuiące osoby należące do woyskowego spisku w sprawie Yturbidego: Jednego Marszałka polnego, 2 Jenerałów brygadyierów, 5 Pułkowników, 3 Kapitanów, kilku innych Officerów i Obywateli, ogółem 60 osób.

Podług Gazet północno Amerykańskich Kapitan Smith na brygu Orleans zawiózł z Vera-Cruz wiadomość do Alvarado, że Hiszpańska osada zaczyna w zamku Ulloa cierpieć brak żywności, i przemocą po części opanowała zapasy oszczędzone przez Gubernatora.

Brazyliia i Portugaliia.

Gazeta Lizbońska pisze pod d. 4tym Lutego: »Rząd nieodebrał ieszcze żadney urzędowey wiadomości o wypadkach zdarzonych w Rio-de-Janeiro (to iest o rozwiązania przez Cesarza tamteyszego Kongressu.) Spodziewamy się iednakże, że przez nie ukończone zostało nieszczęście Monarchii w obu iey częściach ziemi.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Ciąg dalszy Mowy P. Canninga na posiedzeniu Izby Niższey z dnia 3go Lutego mianey podczas rozpraw nad dziękczynnym adressem na mowę Królewską:

»Szanowny Mowca i uczony prawnik (P. Brougham) powtórzył znowu zapytanie o Szwaycaryi uczynione mi iuż przez niego na ostatniem posiedzeniu. Zapewnić mogę P. Broughama, że wtedy na zapytanie iego rzetelnie odpowiedziałem, ale ón twierdzi, że od Posła tak dobrze płaconego iak nasz, lepsze miewać można wiadomości. Jest to *argumentum ad hominem*, na które bardzo stosownie odpowiadam, że podług własnego zdania samego Ichmć Pana uczonego i czcigodnego Prawnika, od Posła, który tylko połowę płacy pobiera,

mam prawo żądać tylko połowę wiadomości!— (Smiech.) Niech będzie poselstwo dobrze, albo zle płacone, Ministrom zbywać nie może na wiadomościach, i zapewniam, że zaledwo w ćwierć godziny potém, gdy czcigodny Mowca i uczony prawnik zrobił mi wyżwzmiankowane zapytanie, zastałem w biórze moiém papiery zawieraiące te same szczegóły, o których ón nadmienia, a które, o czém ón nawet nie wié pochodzą z tych samych źrzódeł, z których sam czerpał wiadomości swoie. Co się zaś tycze twierdzenia, że Austryia ma zamiar zapewnić sobie Szwaycaryią dla iednego z Xiążąt swciego domu, nie waham się bynaymniey, ile przekonany, oświadczyć, że w powiesci tey niéma ani cienia prawdy. Austryia oskarżała się w samey istocie, ponieważ w Szwaycaryi przyymowano dobrze osoby należące do spisku na Rząd Austryiacki. Nie sądzę się być powołanym stać się obrońcą owych zażaleń; ponieważ nie mogę zaręczyć za prawdę zaskarzenia; tyle iednakże twierdzić ośmielam się, że gdy zaskarzenie iest prawdziwe, niemniey prawdziwemi są i zażalenia. Mniemam że my obadway ia i szanowny wielce uczony prawnik mnóstwem baiek w błąd wprowadzeni byliśmy, rozsiewanych umyślnie po Europie przez zle myslących ludzi, których burzliwe zamiary na niczém spełzły w Szwaycaryi, a będąc mi dawniey dosyć dostatecznie znane, przekonały mnie czémby poźniey stać się były mogły. Wieści rozchodzące się o Szwaycaryi przypisać należy iedynie fałszywym przedstawienom ludzi, którzy głoszą bezzasadne wiadomości o wdawaniu się wielkich Mocarstw i którzy, iak wiadomo, wszystkim Europeyskim gab netom podawali plany przekształcenia Rządów.«

»We względzie Niemiec, równie także nie sądzę się bydź powołanym występować iako obrońca ich Konstytucyi. Konstytucyia ta pozwala na wspólne wdawanie się w sprawy poiedynczych państw związku. Jestto bezwątpienia złe urządzenie i mogło być z nierostropnością tudzież z surowością użyte w sprawie iedney Gazety pewnego z państw Niemieckich *) Atoli iest to sprawa, w którey Anglii nie wypada zakładać sądownictwa, a w którą nie powinniśmy się mięszać. Czyliż dla tego mamy starać się o nowych sprzymierzeńców, że w iednèm z mnieyszych Państw Niemieckich postąpiono sobie niesłusznie z pewną Gazetą? Czyliż z tego powodu mamy brać się do oręża na Mocarstwo, które to nadużycie popełniło i starać się, ażeby było wykreślone z map Europy? Odpowiedź moia na to iest zupełnie prosta. Nie sądzę, ażeby takie postępowanie było korzyścią Anglii, a ia, który, ieżeli wyższe nie zachodzą obowiązki, nic nie znam takiego, coby mocnieyszy dawało popęd do działań, iak wzgląd na korzyści, oświadczam, że nie poczytuię to za moię powinność ogłaszać hasło wieczney woyny i stawać się powodem zaburzenia spokoiu w całey Europie. — (Słuchaycie!) — Woyna byłaby skutkiem bezpośrednim takiego postępowania, a skutkiem tey woyny zaburzenie Europeyskiey spokoyności. Europa toczyła w różnych czasach rozmaitego Charakteru woyny; lecz ze wszystkich woien stowarzyszonych z nędzą i z uciskiem, woyny za zdania polityczne nayglębsze rodzaiowi ludzkiemu zadawały rany.— (Słuchaycie! Słuchaycie!) — Gdyby zasada, którą P. Brougham do Mocarstw Europeyskich chce zastosować, do nas w rzeczywistości zastósowaną została, Anglii a musiałaby się wziąć do obrony, a wziąwszy się do oręża, przez iskrę zapaloną w wolney Europie, sprawiłaby powszechny pożar, zaś woyna trwałaby tak długo, dopóki iaki Naród niezostałby wytępiony do szczętu. Żadnym sposobem nie może to być ani polityką, ani postępowaniem Angielskich Ministrów. Żyiemy raczey w zgodzie z Europeyskiemi Mocarstwy, niezważaiąc czyli wewnętrzna ich Konstytucyia mniey albo więcey iest doskonałą. — Wytrwale właściwą nam postępnymy koleią, niepodlegli żadnemu z owych Mocarstw, ale i owszém zupełnie wolni; a tworząc część iednę wielkiego i obeymuiącego systematu, nie patrzmy krytycznym wzrokiem na sławę i wielkość innych Mocarstw. Kontenci z tego, że inne Mocarstwa na nas nie występuią, ograniczymy się w naszym własnym okręgu; oby światło naszego przykładu, ale nie naszego wdawania się zrobiło innych uczestnikami tych błogosławieństw których my używamy; nie chcieymy nowey ogłaszać kruciaty, ani praw naszych narzucać innym Państwom a przeto samo miasto błogosławieństwa, zasługiwać na ich przekleństwo.— (Słuchaycie!) — To iest prawdziwą polityką Anglii, to iest polityka, którey zawsze gorliwie trzymali się Ministrowie. Jeżeli sprawiedliwa nadarzy się pobudka do utrzymania godności kraiu, godność ta niech będzie utrzymaną. Sami nie wyszukamy tey pobudki, ale gdy się nadarzy nie zastanie nas pewnie nieprzygotowanych; przeciwnie zapał nasz poprzedniczą spokoynością raczey wzmocniony, niżeli osłabiony będzie.«

(*Dokończenie nastąpi.*)

*) P. Brougham rozwodził się na iednèm z posiedzeń nad zakazaniem Dostrzegacza Niemieckiego.

Gazety Londyńskie umieściły konwencyią między Cesarzem Austryi i Królem Angielskim w Wiedniu dnia 17. Listopada 1823 celem ostatecznego zaspokoienia Austryiackiey pożyczki zawartą. Przełożoną została Parlamentowi d. 4 Lutego i opiewa w sposobie następuiącym:

»JCMość Cesarz Austryi i JKMość Król ziednoczonego Królestwa W. Brytanii i Irlandyi iednakiem ożywieni życzeniem zawarcia zupełney Ugody tyczącey się pożyczki Austryiackiey (*Austrian Loan*) i umorzenia całego długu znanego pod tém nazwiskiem, postanowili uczynić to za pomocą Konwencyi, do którey ułożenia i zawarcia wyznaczyli z obu stron pełnomocników, mianowicie: Cesarz Jegomość Austryi Klemensa Wacława Lothara Xiążęcia Metternich-Winneburg Xiążęcia na Ochsenhausen i t. d. Kawalera Złotego Runa, W. Krzyża Król. Węgierskiego orderu Ś go. Szczepana, złotego orderu zasługi, orderu S. Jana Jerozolimskiego i t. d. rzeczywistego taynego Radcę, Szambelana, Ministra Stanu i Konferencyi, Kanclerza Domu, Dworu i Stanu JCMości; a Król Jegomość Angielski Roberta Gordona, którzy wymieniwszy swoie pełnomocnictwa zgodzili się na następuiące punkta:«

»Artykuł 1. Cesarz Austryiacki obowiązuie się zapłacić Summę 2,500,000 funt. szter. na zaspokoienie Angielskich roszczeń do JCMości, znanych pod tytułem Austryiackiey pożyczki.«

»Art. 2. Summę tę 2,500,000 fun. szter. zapłacą Angielskiemu Skarbowi w imieniu i ze strony Austryiackiego Rządu domy Londyńskie: Baring, Reid, Irving i Rothschild; ponieważ wspomnione domy opatrzone potrzebnemi pełnomocnictwami, zostały wyznaczone od Rządu Austryiackiego do powyższéy wypłaty a to w skutek warunków, na które Rząd Angielski przystał i które uznał za dostateczne.«

»Art. 3. Zaraz po zatwierdzeniu ninieyszéy ratyfikacyi ze strony Cesarza Austryi i Króla ziednoczonych Królestw W. Brytanii i Irlandyi pełnomocnik Króla Jmci Angielskiego osobom przez Cesarza Austryiackiego mianowanym wyda oryginalne, iakoteż wszystkie Cesarskie zapisy długu, które od czasu zaciągnionéy Austryiackiey pożyczki zostawały w rękach Rządu Króla Jmci Angielskiego, iako obligacyie, a Rząd Króla Angielskiego zrzeknie się wszelkich roszczeń do Dworu Austryiackiego pochodzących ze wspomnionéy pożyczki.«

»Art. 4. Stanowi się wyraźnie, że na mocy ninieyszéy Konwencyi wszystkie z Austryiacką pożyczką w związku będące pieniężne roszczenia do Austryi, równie, iak wszelkie pieniężne żądania do W. Brytanii, iakiegobądź rodzaiu lub własności czynione ze strony C. K. Austryiackiego Rządu, albo miane za istnące dotąd uznaią się za zgasłe i ninieyszą zupełnie zostaią umorzone.«

»Art. 5. Ninieysza Konwencyia ma być zatwierdzona w przeciągu sześciu Niedziel, albo prędzey, ieżeli to być może, a akta ratyfikacyi wymienione w Londynie. Na mocy tego obadway pełnomocnicy podpisali ie i przyłożyli swoie pieczęci.«

»Działo się w Wiedniu d. 17go Listopada roku Pańskiego 1823.«

(L. S.) »Metternich.«
(L. S) »Gordon.«

Ze spisu przełożonego Izbie Niższey okazuie się, że liczba maytków zaciągnionych do służby na woiennych okrętach na rok bieżący wynosić będzie 20,000, nie licząc w to 9,000 woyska tak zwanéy Królewskiey marynarki. Liczba w roku tym do służby użytych maytków naywięcey o 3 do 4,000 ludzi była większą, iak przeszłego roku. Pomnażaiąca się rozciągłość związków handlowych Anglii z południową Ameryką i potrzeba posełania posiłków do Angielsko-Zachodnio-Indyiskich Osad, są iedynie przyczyny tego pomnożenia liczby naszych maytków.

Główne dowództwo nad Angielską siłą morską na morzu środziemném nie będzie odtąd należało do Gubernatora Malty, ale do kogo innego.

Na wniosek Kanclerza Izby Skarbowéy rozdzieliła się Izba Niższa dnia 13. Lutego na wydział środków i sposobów. Minister żądał naprzód zatrzymania podatku od cukru. P. Hume oświadczył życzenie swoie, ażeby podatek od cukru był pomnieyszony, iak się stało z podatkiem od soli. Kanclerz Skarbu upomniał Izbę, ażeby iak z naywiększą ostrożnością brała się do obrad nad podatkiem, który publicznemu Skarbowi przynosił rocznie 3 mil. 500,000 funt. szterl. — Minister żądał potém, ażeby był umocowany do wydania Skarbowych papierów za summę 15,000,000 funt. szterl., która policzoną ma być do subsydyiów tego roku, równie, iak owe 2 miliony, co się z przeszłego roku pozostały. Żądał także Summy 4 mill. 800,000 fun. szter. na wypłacenie pensyy woysku lądowemu i morskiemu, a nareszcie summę 600000 fun. szter. dla Oficerów pobieraiących połowę płacy i osób umieszczonych przy Kompanii Indyyskiey. — Sir James Makintosh zapowiedział, że w pierwszych dniach Marca

uczynî wniosek tyczący się stosunków Anglii do Osad Hiszpańskich w południowey Ameryce.

Na wniosek Członka Oppozycyi P. Hume, którego P. Huskisson wspierał, przystał Parlament na utworzenie wydziału maiącego przeyrzeć prawa zakazuiące wychodzić rzemieślnikom z kraiu i wyprowadzać machiny. P. Hume powstawał mocno na te oba środki. — Na wniosek Kanclerza Izby Skarbowa zewoliła Izba Niższa i na rok 1824 na podatek płacony od tytuniu i od zagranicznych mocnych trunków, równie, iak na dotychczasowe odciąganie od płac i pensyy. — Już od dawnego czasu nie była w Irlandyi zaburzoną spokoyność, teraz znowu w obwodach Corku, Kilkeny, Limeryku i Clomelu pokazuią się rozmaite zgraie włuczęgów i różne wyrządzaią bezprawia.

Xiążę Bedford dotknięty został dwakroć, raz po razu, appoplexyią. Pierwszą razą ściągnęła mu w twarzy muszkuły na iednę stronę, drugą razą przyszły znowu na swoie mieysce. Teraz znayduie się w dobrach Xięcia Yorku.

PP. Bailey i Goldsmith oznaymili na giełdzie, że tylko przybycia Pełnomocnika Kolumbiyskiego oczekuią, a zaraz otworzą pożyczkę dla téy Rzeczpospolity.

W skutku wiadomości z Jamaiki z dnia 13. Stycznia wszystko iuż się tam uspokoiło, a niewolnicy murzyni powrócili do zwyczaynych robót.

Podług wiadomości z Osad Angielskich na brzegach złotych w Afryce z d. 13. Grudnia, tamteysze Władze Angielskie staraią się sposobem stanowczym ukonczyć kłutnie Osady z Królem Aszantysów, iednym z naymożnieyszych Xiążąt Murzyńskich w Gwinei. Xiążę ten od dawna iuż pracuie nad podbiciem sąsiednich pokoleń murzyńskich, i niedawno zamordować kazał sierżanta z oddziału murzynów będącego w słuźbie Angielskiey. Dla tego Anglicy wzięli pod opiekę swoię uciśnione pokolenia murzynów. Xiążęta Murzyńscy zrobili związek przeciwko Królowi Aszantysów, a dway Angielscy Oficerowie z naywiększym skutkiem dowodzili przeciw niemu w wyprawie. Rząd Angielski nie ma bynaymniey planu powiększać nowe zdobycia na tych brzegach, chce tylko poskromić Aszantysów i ustalić z niemi handlowe związki tak dla ich kraiu dogodne.

Francyia.

Na wiadomość, że wielu woyskowych nosi zagraniczne ordery bez poprzedniczego pozwolenia Rządu, rozporządzono zostało, ażeby w przeciągu miesiąca wszyscy woyskowi, lub umieszczeni w wydziale woyskowym noszący obce ordery wywiedli się z tego, że maią na to pozwolenie od Króla. Nie maiący dotąd tego pozwolenia, w przeciągu wyznaczonego czasu postarać się o nie powinni.

Gwiazda z d. 22. Lutego pisze, co następuie: »Jenerał Porucznik Hrabia Guilleminot, który, iak wiadomo, oddawna iuż mianowany został Kr. Francuzkim Posłem przy W. Porcie, w Marcu uda się z Paryża na swoie stanowisko. Między osobami, które z sobą weźmie, znaydować się będzie P. Felix de St. Sauveur, umieszczony w wydziale Spraw Zagranicznych, któremu poruczone iuż bywały różne Poselstwa do Lewantu, a którego Król mianować raczył niedawno Wice-Konsulem w Konstantynopolu.«

Donoszą w wiadomościach z miasta St. Pierre, leżącego na Francuzko-Zachodniey wyspie Martynice, że w skutek ostatnich rozruchów zaszłych tamże i w zamku Royal rozbroiono milicyią.

List z St. Pierre z Martyniki z dnia 26go Grudnia zawiera następuiące szczegóły: »Uniknęliśmy skrytobóyczego oręża wolnych Mulatów. Dway znich od miesiąca powróciwszy z Francyi, mieli tę bezczelność posłać taiemnie kilku Członkom Władz pisma potwarcze na białych, nie ukrywali ani zamiarów, ani spisku swoiego, który na Boże Narodzenie miał wybuchnąć. Rząd uwiadomiony o taiemnych schachach w pomieszkaniu nieiakiego Bissetre w Port-Royal, kazał dóm otoczyć i poymano ze 30 osób. Bissetre uwięziony został, zabrano mu papiery, w których znaydowały się nazwiska przednieyszych spiskowych. Trzynastu naybogatszych i naywięcéy maiących wpływu wsadzono na pokład fregaty Constance, która tego poranku opuściła tuteyszą zatokę płynąć do Port-Royal. W skutku zeznań uwięzionych spodziewaią się, iż więcéy ieszcze będzie uwięzionych.«

Rossyia.

Cesarz Jegomość do zarządzenia ogromnym maiątkiem po zmarłym niedawno Jenerale Adjutancie Hrabi Szuwałowie pozostałym, wyznaczył wdowę i czterech urzędników (Speranskiego, Chitrowa, Kulewiatusa i Wasilowskiego.)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.